

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙

..... อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๒.

..... ฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

..... ปกรณ์วิเสสภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับสยามรัฐฉบับที่ ๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

..... พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

คณะกรรมการโครงการจัดสร้างพระไตรปิฎกนิสสยะ. พระไตรปิฎกนิสสยะ (ฉบับพิเศษ)

มหาสติปัฏฐานสูตร. แปลโดยจํารูญ ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด.

ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.

สุภีร์ ทุมทอง. การพัฒนาอินทรีย์สังวร. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้น จำกัด, ๒๕๕๔.

พระกัมมัฏฐานาจริยะ พระปณิธาภิวงค์, In This Very Life (รู้แจ้งในชาตินี้), พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๓.

พระครูเกษมธรรมทัต (สุรศักดิ์ เขมรสี) วิปัสสนาภูมิ กรุงเทพมหานคร: บริษัท บุญศิริการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕.

ดังตฤณ มหาสติปัฏฐานสูตร กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฮาวฟาร์ จำกัด, ๒๕๕๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พุทธธรรมฉบับปรับขยายว่าด้วยสาระสำคัญสติปัญญา,

กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์แพรวแอนดโฮม จำกัด, ๒๕๕๕.

..... พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๓.

..... พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๓.

..... ไตรลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา ๒๕๕๔.

พระเทพสิทธิมนี ญาณสิทธิเถร. วิปัสสนาญาณ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ที่

กุฎมอรัญญ์และวันเวลาด์, ๒๕๔๘.

พุทธทาส อินทปณฺโณ. คู่มือมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๐๑.

..... คู่มือมนุษย์ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๑.

..... อานาปานสติสมบูรณ์แบบ. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๓๕.

พระพุทธโฆสเถระ, คัมภีร์วิสุทธิมรรค, แปลเรียบเรียงโดย สมเด็จพระพุทธมาจารย์, (อาจ อาสภมหา

เถระ) กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๕๓.

..... มงคลดลทีปนี (ปฐโม ภาค) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

..... ธมมปทฎฐกถา ปฐโม ภาค พิมพ์ครั้งที่ ๓๖ นครปฐม: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙, ราชบัณฑิต). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์

ชุด. คำวัด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๔๘.

..... พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสตร์ ชุด. ศัพท์วิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: โรง

พิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๕๐.

พระธรรมธีรราชมุณี (โชดก ญาณสิทธิ), หลักปฏิบัติสมณะและวิปัสสนากรรมฐาน

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

..... วิปัสสนากรรมฐาน ภาค ๑. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๘.

..... ทาง ๗ สาย. กรุงเทพมหานคร: แอดวานซ์อินเตอร์พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๗.

..... เพชรในดวงใจ. กรุงเทพมหานคร: พัทธอักษร, ๒๕๓๙.

..... วิปัสสนาภาวนา. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย, ๒๕๔๒.

- **ความเป็นมาของวิปัสสนากรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- **ประวัติพระธรรมธีรราชมหามุนีและวิธีปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน**
กรุงเทพมหานคร: บริษัท พงษ์พาณิชย์เจริญผล จำกัด, ๒๕๕๒.
- **วิธีสมาทานและวิธีปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์, ๒๕๕๓.
- **วิปัสสนากรรมฐาน ภาค ๒ (มหาสติปัฏฐาน ๔)**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก, ๒๕๔๘.
- **วิชาครู** กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก ๒๕๕๗.
- **วิปัสสนากรรมฐาน** กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๔.
- **พุทธธรรม ฉบับขยายความ**. และ วศิน อินทสระ. ความทุกข์ และการดับทุกข์พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรือนธรรม, ๒๕๔๖.
- พระอาจารย์ ดร.ภัททันตะ อาสภมหาเถระอัครมหากัมมัฏฐานาจริยะ, **วิปัสสนาที่ปณีฎีกา**, พ.ศ. ๒๕๑๓.
- **๑๐๐ ปีอัครมหากัมมัฏฐานาจริยะ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.
- **การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักสติปัฏฐาน ๔** ชลบุรี: สำนักวิปัสสนา มูลนิธิวิเวกอาศรม, ๒๕๔๑.
- **วิปัสสนาที่ปณีฎีกา**. ตรวจทานโดย พระเทพสิทธิมุนี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ.๙) กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โรงพิมพ์ ไผศาลวิทยา, พ.ศ. ๒๕๐๔.
- **วิปัสสนาธุระ**. ชลบุรี (C ๑๐๐ DESIGN CO., ๒๕๓๖).
- **คู่มือแนวปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเพื่อการรู้แจ้ง**. เรียบเรียง. ศาสตราจารย์เกียรติคุณจำรูญ ยาสุมุท กรุงเทพมหานคร: บริษัท กลางเวียงการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๕.
- **สมาธิสัมโพชฌงค์ แปล เรียบเรียง แม่ชีกุลลัตเถรี (เกษิณี บัณฑิตนิมิตระกูล)** กรุงเทพมหานคร: อักษรระการพิมพ์, ๒๕๕๗.
- **วิธีเจริญมหาสติปัฏฐาน (ฉบับย่อ)** วัดจตุรพักตรพิมาน ตู๋ ป.ณ. ๖๘ ต.แม่สาย จ. เชียงราย ๕๗๑๓๐. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ (๒๕๕๕).

พระปัญญาภิกขุ, **หลักการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาเบื้องต้น**, กรุงเทพมหานคร, เอกสารการบรรยายวิปัสสนาภาวนา, โครงการฝึกอบรมพระวิปัสสนาจารย์, ศูนย์ปฏิบัติธรรมธรรมโมลี, ๒๕๕๔.

พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโรป.ธ.๙), **วิมุตติรัตนมาลีว่าด้วยเรื่องวิมุตติธรรมความหลุดพ้น**, พ.ศ. ๒๕๑๕.

สมเด็จพุฒาจารย์ (สาคัญ) อุปสัมมหาเถระ ป.ธ.๙.M.A.,Ph.D.) **อานาปานสติภาวนา** รวบรวมและเรียบเรียง พระครูปลัดสัมพิพัฒนธรรมาจารย์ กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

_____. **อริยวงศ์ปฏิบัติภา ปฏิปทาอันเป็นวงศ์แห่งพระอริยเจ้า** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

_____. **คติธรรมจากสมุดบันทึกของหลวงพ่อ**. วัดพิชยญาติการามวรวิหาร แขวงสมเด็จเจ้าพระยาเขตคลองสาน. กรุงเทพมหานคร: พ.ศ.๒๕๕๔.

พระวิสุทธาธิปติ (ไสว ฐิตวิโร ป.ธ.๗) **วิสุทธิมรรคเผด็จ เล่ม ๑** กรุงเทพมหานคร: บริษัท กราฟิคอาร์ตพริ้นติ้ง จำกัด ๒๕๕๗.

_____. **วิสุทธิมรรคเผด็จ เล่ม ๒** กรุงเทพมหานคร: บริษัท กราฟิคอาร์ตพริ้นติ้ง จำกัด ๒๕๕๗.

_____. **วิสุทธิมรรคเผด็จ เล่ม ๓** กรุงเทพมหานคร: บริษัท กราฟิคอาร์ตพริ้นติ้ง จำกัด ๒๕๕๗.

วศิน อินทสระ **อริยสัจ ๔ ความจริงของชีวิตที่ทุกคนควรรู้และเข้าใจ** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมดา ๒๕๔๗.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ สมบูรณ์ ตาสนธิ **พระอรหันตสาวก บรรลุธรรมได้อย่างไร**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ อิงค์ ปัยอนด์ ธรรมะ, ๒๕๕๕.

_____. **อยากบอกให้รู้ว่า..กรรม วิญญาณ และนิพพานมีจริง** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อิงค์ ปัยอนด์ ธรรมะ, ๒๕๕๕.

พระมหาโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ), **วิปัสสนาญ เล่ม ๑**, แปลเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิกขุ, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

_____. **วิปัสสนาญ เล่ม ๒**, แปลเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิกขุ, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีเอไอ เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๕๐.

_____. **ธัมมจักกปวัตตสูตร**, แปลเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิกขุ, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

- _____ . **มหาสติปัฏฐานสูตร ทางสู่พระนิพพาน**, แปลเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิวังศ์, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.
- _____ . **นิพพานกถา**. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D) ตรวจชำระ. แปลเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิวังศ์. กรุงเทพมหานคร: จัดพิมพ์โดยห้างหุ้นส่วน จำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.
- _____ . **วิปัสสนาธุระ หลักการปฏิบัติวิปัสสนา** (ฉบับสมบูรณ์). จำรูญ ธรรมดา แปล. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัด. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๓.
- _____ . **หลักการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน**. จำรูญ ธรรมดา แปล. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- _____ . **ปฏิจจนุปบาท เหตุผลแห่งวิภูสสงสาร**. กรุงเทพมหานคร: ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์ ๒๕๕๓.
- _____ . **ทันตแพทย์สม สุจีรา ไอน์ไตร์พบ พระพุทธเจ้าเห็น** กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, (มหาชน) สิงหาคม ๒๕๕๔.
- _____ . **เกิดเพราะกรรมหรือความช่วย** กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, (มหาชน) กรกฎาคม ๒๕๕๑.
- _____ . **เดอะท็อปซีเคร็ต** กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, (มหาชน) กันยายน ๒๕๕๑.
- _____ . **พระอุปติสสเถระ. วิมุตติมรรค**. แปลโดย พระราชวรมนี (ประยูร ธมมจิตโต) และคณะ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, ๒๕๔๑.

(๒) วิทยานิพนธ์:

- _____ . พระคณิน โสทโร (เมืองเกิด), “ศึกษาการพัฒนาปัญญาเพื่อการบรรลุธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- _____ . พระจิรวัดน์ โอภาโส (ทองเพ็ญ), “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในคิริมานันทสูตร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระอธิการดิเรก ธิธัญญา (สีหะ) “ศึกษาการบรรลุมรรคของวิปัสสนาญาณบุคคล”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาทรงกรด กุศลจิตโต (พาวงษ์), “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในทุกขสมุทยสูตร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระทองประเสริฐ สีลสัโร (มาพัน), “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในอนัตตลักขณสูตร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระทนต์ศักดิ์ ปภาโต (ปิยะสุข). “ศึกษารูปนามตามที่ปรากฏในไตรลักษณ์ ในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระมหาสมนึก เตชปญโญ (สินสุทธิ). “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขั้น ๕ กับอายตนะ ๑๒ ในการเจริญ วิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระสมพร สัจจัญญา (ไชยยะ), “ศึกษาทุกขสังขจะในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๖.

พระสมุห์สันติ เขมจาโร (แสงประสิทธิ์), “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในมหาทุกขัขันธสูตร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

นางสาวอัษฎางค์ สุวรรณมิตสระ. “ศึกษาไตรลักษณ์ในการปฏิบัติวิปัสสนาตามหลัก สติปัฏฐาน ๔ เฉพาะกรณีการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๓) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

พระครูปลัดสัมพิพัฒนธรรมจารย์, สัมมนาวิปัสสนาภาวนา, กรุงเทพมหานคร, ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส, นครปฐม,
๒๕๕๕.

_____. วิปัสสนาภาวนา ที่ไม่ถูกเขียนไว้ในพระไตรปิฎก กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน
จำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

_____. ศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือน ในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท
กรุงเทพมหานคร, ศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส, นครปฐม, ๒๕๕๕.